

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Projekt opracowany przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą we Wrocławiu
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Koncepcja i przykłady gospodarstw opiekuńczych w Polsce i za granicą

Józefina Król
CDR O/Kraków

Świdnica, 18.05.2019 r.

Koncepcja gospodarstw opiekuńczych

Gospodarstwo opiekuńcze

Przyczynki do rozwoju gospodarstw opiekuńczych

- Poszukiwanie nowych źródeł dochodu dla gospodarstw rolnych
  - Różnicowanie źródeł dochodów w gospodarstwie rolnym
  - Konieczność zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich
  - Ukryte bezrobocie na obszarach wiejskich (kreowanie nowych miejsc pracy)
  - Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich - wzrost popularności rolnictwa społecznego
- Zmieniający się popyt na usługi opiekuńcze
  - Zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa
  - Singularyzacja starości
  - Konieczność zmiany systemu organizacji opieki nad osobami starszymi oraz modyfikacja finansowania tego systemu

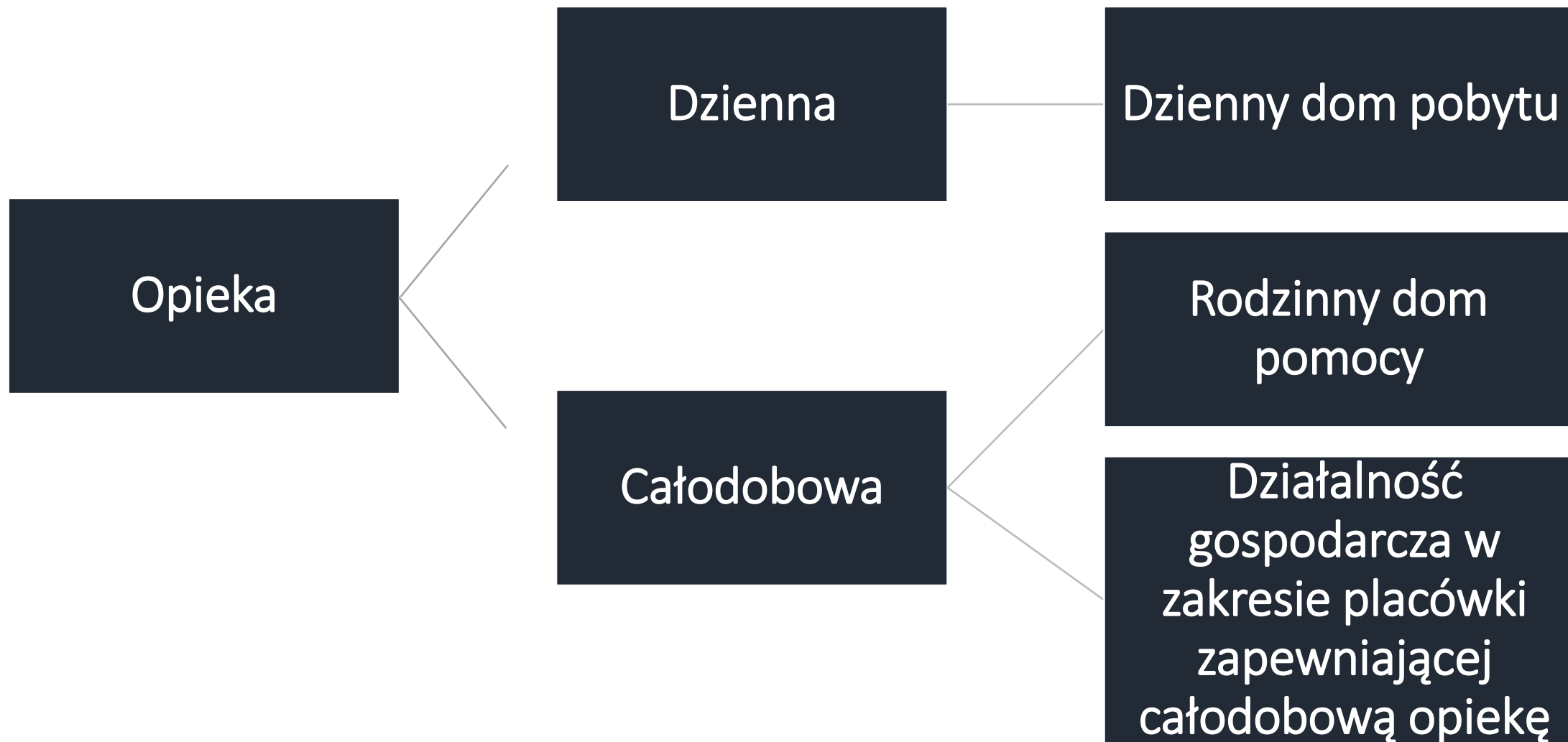
Definicja gospodarstwa opiekuńczego

- Forma wsparcia w zakresie opieki i/lub integracji społecznej na rzecz osób i rodzin w celu poprawienia ich funkcjonowania
- Usługi w oparciu o infrastrukturę gospodarstwa i w powiązaniu z wykonywaną działalnością rolniczą
- Agroterapia - celowe oddziaływania usprawniające realizowane przy wykorzystaniu krajobrazu i infrastruktury wiejskiej/gospodarstwa wiejskiego/gospodarstwa prowadzącego działalność rolniczą

Założenia koncepcji

1. Wykorzystanie istniejących uregulowań prawnych oraz równoczesna praca nad zmianami
2. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury wiejskiej
3. Innowacyjne podejście do usług społecznych/opiekuńczych
4. Wpisanie się w aktualne trendy w zakresie deinstytucjonalizacji wsparcia
5. Gospodarstwo opiekuńcze jako „marka”
6. Metoda małych kroków (stopniowe zwiększanie katalogu grup docelowych oraz form organizacyjnych)
7. Działalność opiekuńcza w powiązaniu z pewnym systemem wartości – działanie z poczucia misji

Formy organizacyjne gospodarstwa opiekuńczego

Forma prowadzenia działalności

Ekonomia społeczna

1. fundacja

2.
stowarzyszenie

3.
spółdzielnia
socjalna

4. spółka
non-profit

Działalność gospodarcza

1. jednoosobowa
działalność
gospodarcza

2. spółka prawa
handlowego
(osobowa lub
kapitałowa)

Forma prowadzenia działalności

87.30

- Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
- Podklasa ta obejmuje pomoc społeczną zapewniającą całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym realizowaną w:
- domach emeryta,
  - domach pomocy społecznej z minimalną opieką pielęgniarską,
  - domach pomocy społecznej bez opieki pielęgniarskiej.

87.10

- Pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniająca opiekę pielęgniarską
- Podklasa ta obejmuje pomoc społeczną z zakwaterowaniem zapewniającą opiekę pielęgniarską realizowaną w:
- domach pomocy społecznej,
  - domach rehabilitacyjnych,
  - pozostałych placówkach pomocy społecznej.

88.10

- Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych

Koncepcja gospodarstw
opiekuńczych w Polsce – działania
CDR O/Kraków

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego
Rozwoju

Projekt Strategiczny
„Niesamodzielnii”

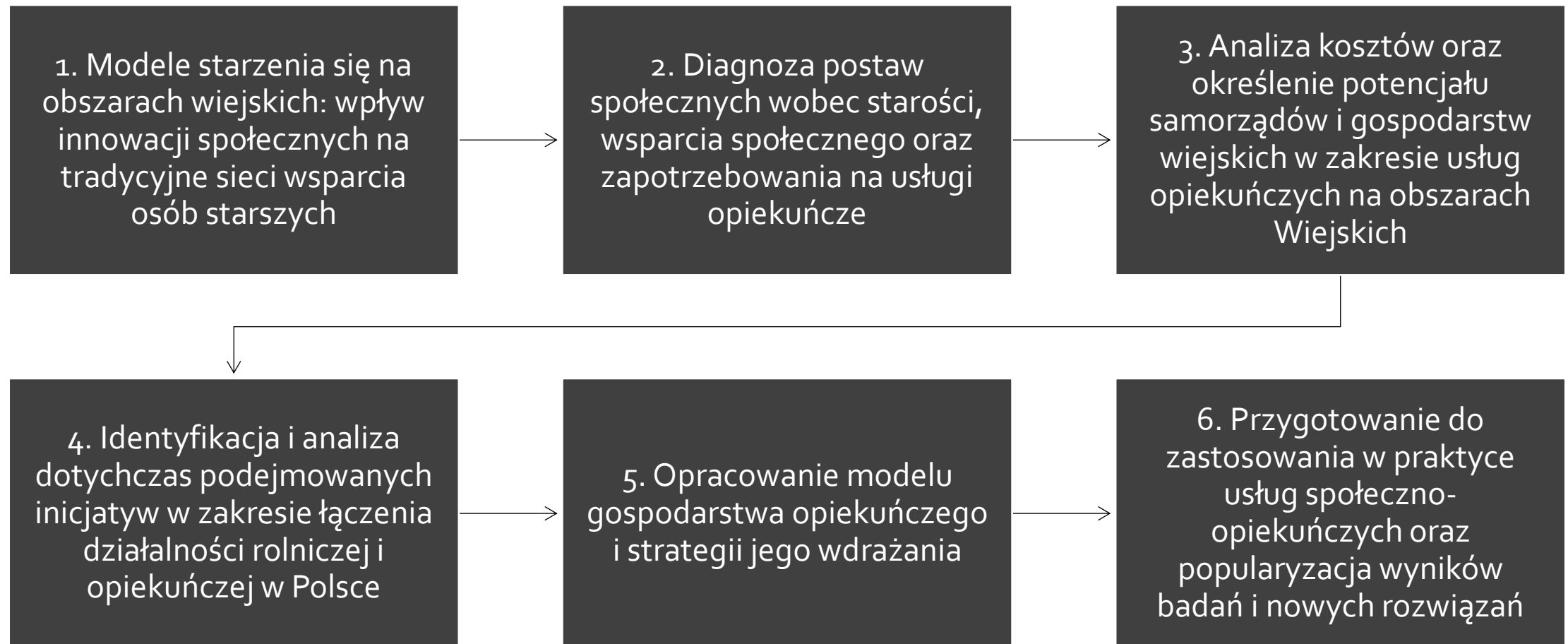
Komponent MRIRW: projekt
„Gospodarstwo otwarte na ludzi”

„Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań demograficznych” GROWID

Główny cel projektu:

**opracowanie modelu (wzorca) gospodarstwa
opiekuńczego
oraz
przygotowanie systemu jego wdrażania**

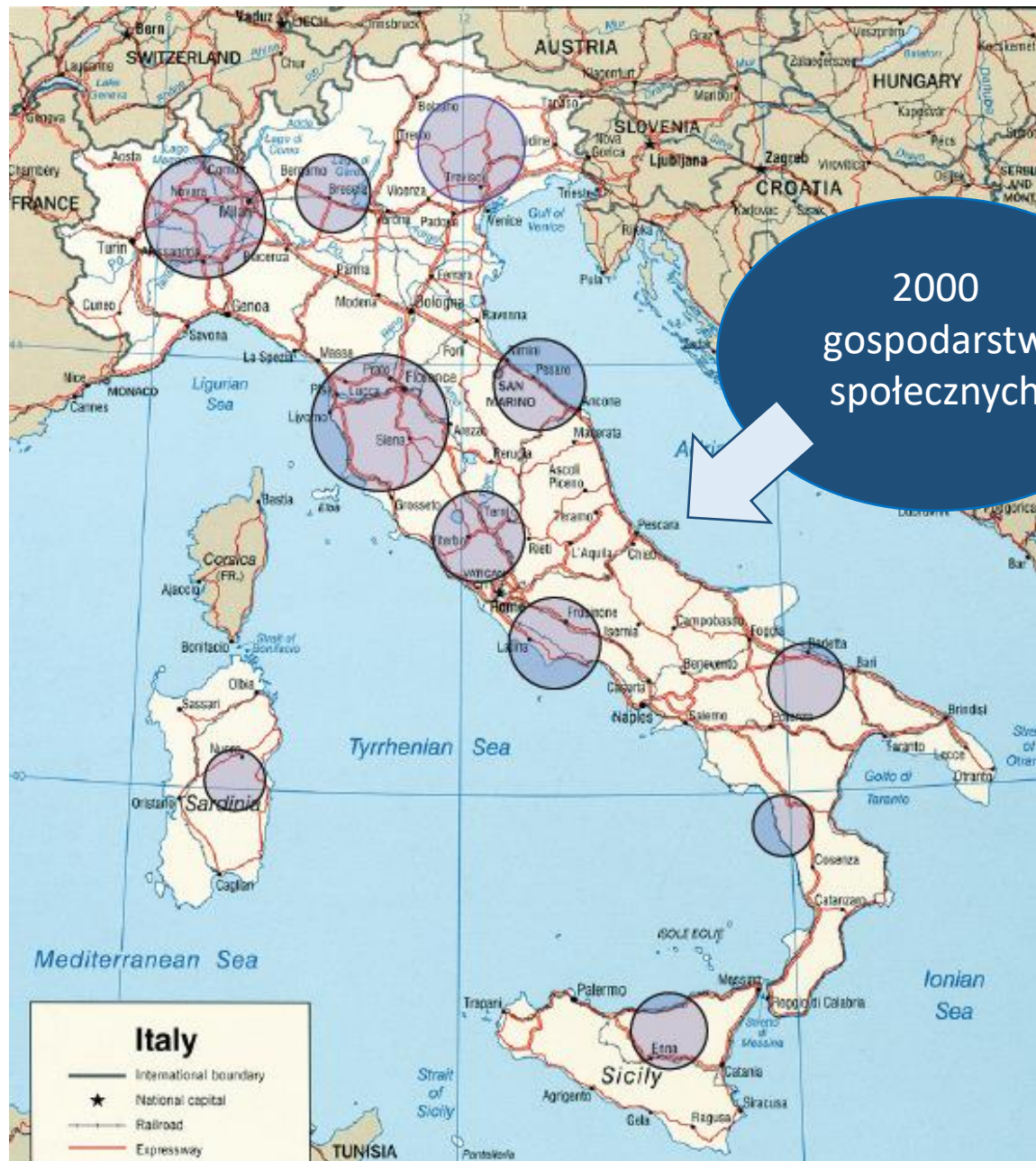
„Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań demograficznych” GROWID

Przykłady zagraniczne

Rolnictwo społeczne we Włoszech

- nie jest działalnością charytatywną
- to nie tylko dywersyfikacja działalności rolniczej
- pomaga utrzymywać równowagę pomiędzy celami ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowymi
- wykazuje tendencję wzrostową, czasami początkowe formy działalności są nieformalne
- **najważniejsze jest powiązanie rolnictwa społecznego ze zdrową i ekologiczną żywnością produkowaną lokalnie**
- **2015: Krajowe prawo o rolnictwie społecznym**

Źródło: prezentacja Francesco Di Iacovo (Praga 01.06.2017)

Rolnictwo społeczne w Holandii

- rolnictwo społeczne jest najszybciej rozwijającą się funkcją pozarolniczą gospodarstw rolnych
- ok. 1400 gospodarstw społecznych, ponad 20.000 klientów
- gospodarstwa społeczne dedykowane różnym grupom odbiorców
- duża różnorodność gospodarstw opiekuńczych
- 2010: powstanie narodowej federacji gospodarstw społecznych – Federacja Rolnictwa i Opieki (Federatie Landbouw en Zorg)

„Gospodarstwo opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich — wyjazd studyjny”

Celem projektu było zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu idei gospodarstwa opiekuńczego na obszarach wiejskich poprzez udział 20 osób w wyjeździe studyjnym do wybranych gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich w Niemczech i Holandii w III kwartale 2018 r. oraz upowszechnienie informacji o efektach wyjazdu wśród osób wdrażających inicjatywę na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

't Paradijs

Szerzej w raporcie: „Gospodarstwo opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich — wyjazd studyjny”

<http://cdrkursy.edu.pl/cdr/index.php/pl/736-realizacja-projektu-pn-gospodarstwo-opiekuncze-w-rozwoju-obszarow-wiejskich-wyjazd-studyjny>

De Henricus Hoeve

Szerzej w raporcie:

„Gospodarstwo opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich — wyjazd studyjny”

<http://cdrkursy.edu.pl/cdr/index.php/pl/736-realizacja-projektu-pn-gospodarstwo-opiekuncze-w-rozwoju-obszarow-wiejskich-wyjazd-studyjny>

Czechy – przykład gospodarstwa opiekuńczego

POMOC
Tyn nad Vlatvou

<http://www.socialni-zemedelstvi.cz/#farmy>

Czechy – przykład gospodarstwa opiekuńczego

Sananim
Karlov Therapeutic Community

<http://www.socialni-zemedelstvi.cz/#farmy>

Przykłady krajowe

Kujawsko-Pomorskie
„Zielona Opieka” 2016-2018
„Opieka w zagrodzie” 2018-2020

Literatura

1. Bieżące informacje o działaniach CDR O/Kraków: <http://www.gospodarstwa-opiekuncze.pl/>
2. „Gospodarstwo opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich — wyjazd studyjny” Raport z wyjazdu studyjnego, dostęp: <http://cdrkursy.edu.pl/cdr/index.php/pl/736-realizacja-projektu-pn-gospodarstwo-opiekuncze-w-rozwoju-obszarow-wiejskich-wyjazd-studyjny>
3. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Rolnictwo społeczne: zielone usługi terapeutyczno-opiekuńcze oraz polityka społeczna i zdrowotna” (2013/Ĉ 44/07).
4. Projekt Erasmus+ dot. gospodarstw opiekuńczych/terapeutycznych: <http://www.care-t-farms.eu/>
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy [Dz. U. Dz.U. 2012 poz. 719].
6. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę [Dz.U. 2005 nr 86 poz. 739].
7. *Rozwój usług opiekuńczych na terenach wiejskich*, J. Lesiewicz (red.), KPODR w Minikowie, Minikowo 2018.
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej [Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593].
9. Stępnik K., Król J., *Gospodarstwa opiekuńcze – budowanie sieci współpracy*, CDR O/Kraków, Kraków 2017.